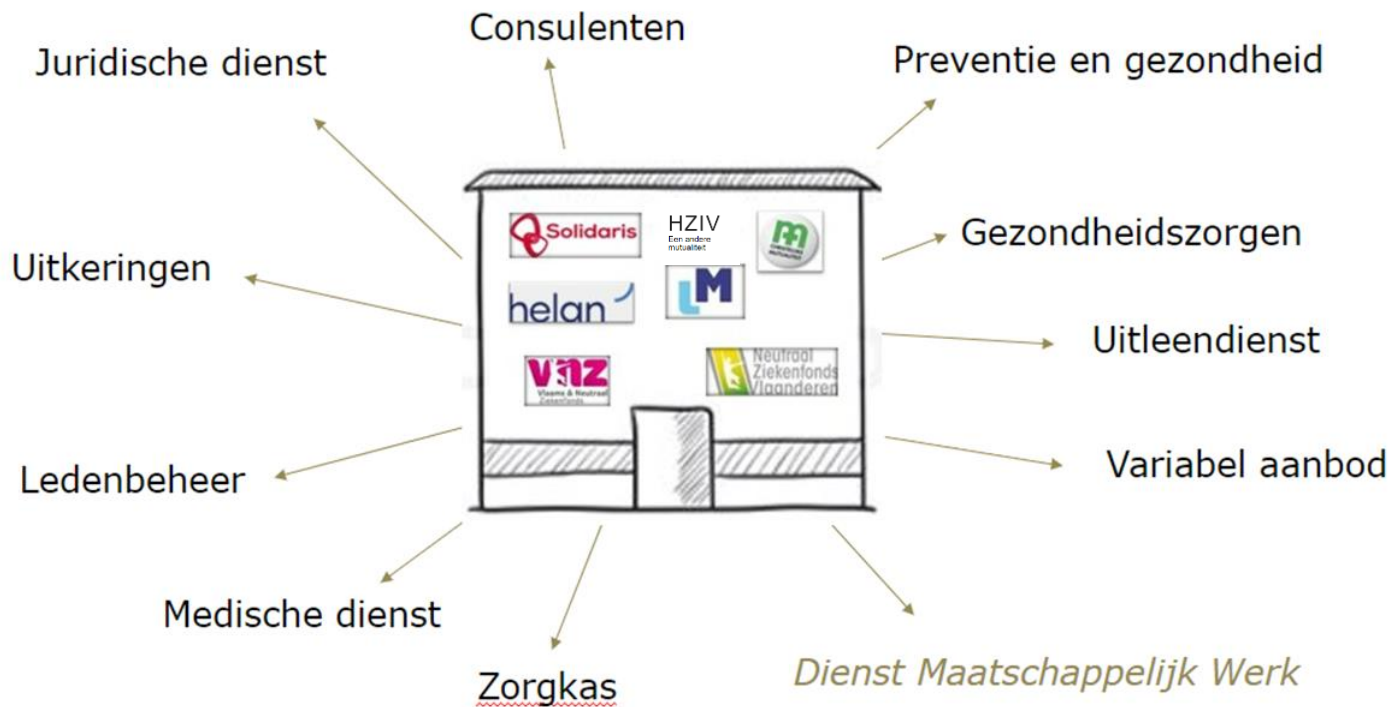

diensten maatschappelijk werk
van de ziekenfondsen

Het ziekenfonds, een huis met vele kamers

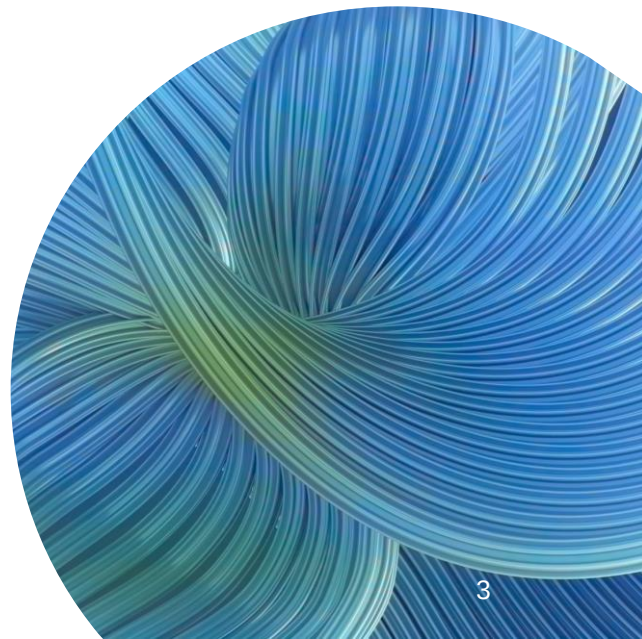
Ontstaan en formeel mandaat

Vlaams

- < 2010: Decreet Algemeen Welzijnswerk: ingebouwde centra algemeen welzijnswerk
- Woonzorgdecreet 1/1/2010, art. 14 *“een dienst maatschappelijk werk van het ziekenfonds is een voorziening die als opdracht heeft hulp- en dienstverlening te bieden aan gebruikers en aan hun mantelzorgers, in het bijzonder als zij door ziekte, handicap, ouderdom of vanuit sociale kwetsbaarheid blijvend of tijdelijk problemen ondervinden”*
- NIEUW! Woonzorgdecreet 01/01/2020

Federaal

- Wet op de ziekenfondsen 1990, art. 3: *“hulp, voorlichting, begeleiding en bijstand met het oog op het bevorderen van het fysiek, psychisch of sociaal welzijn”*
- Toekomstpact met de verzekeringsinstellingen “Pact De Block” 2016:
 - Toezien op en openen van rechten
 - Begeleiding kwetsbare groepen
 - Proactieve contactname

Doelgroep DMW

- Zeer verscheiden
- Alle leeftijdscategorieën, levensovertuigingen
- Verschillende types van gezondheidsproblemen
- Accent op kwetsbare groepen:
 - Personen met een chronische ziekte
 - Personen met een (vermoeden van) handicap
 - Ouderen met een zorgnood
 - Personen met een sociale kwetsbaarheid
 - Mantelzorgers
 - Kinderen en jongeren met een zorgnood

- Afspraak op kantoor
- Huisbezoek
- Vrije zitdagen
- E-mail
- Telefoon
- Website
- Proactieve benadering

Contactvormen

- www.cm.be/nl/contact
- www.solidaris.be/Contact
- www.lm-ml.be/nl/contact
- www.caami-hziv.fgov.be/nl/leden/contact/members
- www.helan.be/nl/contacteer-ons/
- www.vnz.be/contact/

Opstart van onze hulpverlening?

➤ **Onthaal (vraagverheldering)** = de start van elke hulpverlening = oriëntering van de vraag

- Volledige verkenning van de situatie (integrale en generalistische benadering)
- Gebruiker én zijn omgeving staan centraal
- Alle invalshoeken en levensdomeinen kunnen aan bod komen

➤ **Directe hulp- en ondersteuning**

- Informatie, advies en bemiddeling in functie van maximale rechtsverkrijging
- Over thuiszorg, financiële en sociale rechten
- Doorverwijzing naar de juiste vorm van dienst- of hulpverlening
- Onderzoek van rechten en ondersteuning bij aanvragen
- Maximaliseren van inkomen (vb tegemoetkoming, hulpfondsen, ...)
- Inschakelen van diensten, hulpmiddelen woningaanpassingen,...

➤ Ergotherapeutische begeleiding en advies woningaanpassing

- Ergotherapeuten
- Doel: langer thuis kan blijven wonen
- Woningadvies en zorgtechnologie i.f.v. veilige en aangepaste woonomgeving
- Ergotherapeutische begeleiding
 - aanleren van hulpmiddelen
 - training dagdagelijkse activiteiten
 - verplaatsingstechnieken

➤ **Indicatiestelling ikv zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden (VSB)**

- evaluatie zelfzorgvermogen zorgbehoevende (indien geen geldig attest)
- sedert 1/6/2022: nieuw meetinstrument Belrai *

➤ **Bepalen ondersteuningsfuncties**

- Ondersteuning bij opstellen van een ondersteuningsplan ikv Persoonsvolgend Budget (PVB)

➤ **Indicatiestelling ikv aanvraag VAPH en Jeugdhulp**

- Erkend als MDT
- Opmaken multidisciplinair verslag:
 - hulpmiddelen, woning- en wagenaanpassingen
 - objectiveren en prioriteren van de vraag naar zorg (ZZI ikv PVB)

➤ Begeleiding

- Bij complexe zorgsituaties (vb. suïciderisico, ikv PVB, rouwverwerking)
- Bij ontbrekend of slecht functionerend netwerk
- Samen streven naar optimaliseren en haalbaar maken van de thuiszorgsituatie
- Intensieve en gestructureerde opvolging
- Zoeken naar 'hun' oplossingen i.f.v. de best mogelijke levenskwaliteit
- Samenwerking met zorg- en/of welzijnspartners staat centraal
- Levens-, zorg- en hulpverleningsdoelen en plan

➤ Multidisciplinair overleg

- Voor leden in precare en complexe zorgsituaties
- Met alle betrokkenen (informele en professionele netwerk)
- Door overlegcoördinatoren
- Taken van een overlegcoördinator:
 1. Informeren, sensibiliseren en adviseren
 2. Doorverwijzen & samenwerken
 3. Begeleiden & ondersteunen

Tegemoetkoming voor personen met een handicap

Wat?

- **Jonger dan 65 jaar**
Inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT) & Integratie tegemoetkoming (IT) – FOD SZ
- **Ouder dan 65 jaar**
Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood (ZBO) – VSB
- Aanvraag parkeerkaart

Voorwaarden

- Zorgafhankelijk zijn
 - 5 medische categorieën: 7-8ptn / 9-11 ptn /12-14 ptn/ 15-16 ptn / 17-18ptn
- Afhankelijk van inkomen
 - ZBO: ook rekening houden met verkoop/schenken , spaargelden

Hoe aanvragen?

DGHAN : MyHandicap of Zorgkas (VSB)

Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden

Wat?

- Voor personen met ernstige vorm van zorgafhankelijkheid (zowel thuis als in residentiële setting) - 140 euro/m

Attest zorgbehoevendheid

- BelRAI Screener (13 punten of minstens 5,5 punten op de modules IADL en ADL)
- Minstens score B op de Katz-schaal
- Minstens 15 punten op de medisch-sociale schaal evaluatie graad van zelfredzaamheid bij IT en ZBO
- E-attest van de kinesist
- Forfait palliatieve thuispatiënten

Formele voorwaarden

- Wonen en legaal verblijven in Vlaanderen of Brussel
- Minstens 5 jaar in Vlaanderen/Brussel wonen (voorafgaand aan de aanvraag)
- Verplichte aansluiting bij Zorgkas

Hoe?

- Via ziekenfonds /zorgkas
- Proactief via de zorgkas

Hulp van Derden	
Wat?	
• Forfatair dagbedrag, bovenop ziekte-uitkering	
Attest zorgbehoevendheid	
• DMW maakt prescore op, adviserend arts maakt beslissing	
Formele voorwaarden	
• Ernstige moeilijkheden om gewone dagelijkse handelingen uit te voeren. • Arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen, mogelijk vanaf 4e maand van arbeidsongeschiktheid	
Hoe?	
• Via DMW	

Maatregelen voor wie **SPECIFIEKE ZORGEN** nodig heeft

Forfait onbehandelbare urine incontinentie
Wie?
Voor wie lijdt aan een onbehandelbare vorm van urinaire incontinentie en NIET voldoet aan de voorwaarden voor het forfait voor incontinentie bij afhankelijke personen. (Niet voor wie in verzorgingsinrichting verblijft) (Niet voor wie tussenkomst autosondage of incontinentiemateriaal ZIV geniet)
Voordeel
Jaarlijkse tegemoetkoming van 199,27 euro (bedrag 2024)
Hoe aanvragen?
Aanvraagformulier via huisarts, uroloog, geriater, gynaecoloog

Maatregelen voor wie **SPECIFIEKE ZORGEN** nodig heeft

Forfait voor incontinentie bij afhankelijke personen	
Wie?	
Gedurende minstens vier van de laatste twaalf maanden recht op het forfait B of C in de thuisverpleging (Katz-schaal), met een score drie of vier voor het criterium 'Continentie'.	
Voordeel	
Jaarlijkse tegemoetkoming van 610,53 euro (bedrag 2024)	
Hoe aanvragen?	
Automatisch via attest thuisverpleging of indien geen thuisverpleging: aanvraagformulier via huisarts	

Maatregelen voor wie **SPECIFIEKE ZORGEN** nodig heeft

Forfait palliatieve zorg
Wie?
• Thuis worden verzorgd en tijdens de terminale fase thuis willen blijven; • Lijden aan een onomkeerbare aandoening die ongunstig evolueert, waarbij therapieën en revalidatie geen invloed meer hebben en het overlijden op relatief korte termijn wordt verwacht; • Nood hebben aan permanente ondersteuning en toezicht, aan geneesmiddelen, hulpmiddelen of psychosociale bijstand, aan toezicht of dagelijkse verzorging door een verpleegkundige; • Niet opgenomen zijn in een verzorgingsinrichting.
Voordeel
Tegemoetkoming van 801,23 euro (bedrag 2024), maximaal 2 keer aan te vragen met 30 dagen tussen beide aanvragen Vrijgesteld van het wettelijke remgeld voor huisbezoeken van de huisarts en bepaalde verstrekkingen door de kinesitherapeut of de thuisverpleegkundige Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden (geen wachttijd, recht geldt maximaal 36 maanden)
Hoe aanvragen?
Via huisarts

Ingezoomd: directe hulp en ondersteuning

KANKERFONDSEN

Wat?

- Zware zorgkosten (en geen of slechts beperkte hospitalisatieverzekering)
- gerelateerd aan kanker
- beperkt inkomen /afhankelijk van gezinssituatie
- Roerend inkomen max. €40.000 en maximum één onroerend goed
- Kostenperiode van maximum 12 maanden
- Tussenkost : Minimum € 250 en maximum € 1750 per jaar

Instanties

- Kom op tegen kanker
- Stichting tegen Kanker

Hoe aanvragen?

Via dienst maatschappelijk werk van het ziekenfonds
OCMW of sociale dienst Ziekenhuis

“Heb ik recht op een mantelzorgpremie?”

JA en NEEN!

Mantelzorgwet	Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden	Gemeentelijke mantelzorgpremie
FEDERAAL	VLAAMSE GEMEENSCHAP	GEMEENTE
16 juni 2020 – Koninklijk Besluit tot uitvoering van de Wet van 12 mei 2014: erkenning van de mantelzorger en de toekenning van sociale rechten aan de mantelzorger	18 mei 2018 – Decreet houdende de Vlaamse sociale Bescherming (deel 2, titel 2, hoofdstuk 2) (oude benaming: thuis- en mantelzorgpremie)	Sommige gemeenten hebben een premie voor mantelzorgers van zwaar zorgbehoevenden. Voorwaarden bepaald per gemeente.
Geen premie!	Budget aan de zorgbehoevende!	Mantelzorgpremie

Erkenning van de mantelzorger

ik vroeg alleen maar
"hoe gaat het met jou"!

Dat heeft
nog nooit iemand
aan me gevraagd!

Suus

Suus van den Akker
i.a.m. krachtvanbeleving.nl

- Erkenning zonder sociaal recht
- Erkenning met sociaal recht
- Sociaal voordeel: Mantelzorgverlof

Erkenning mantelzorger zonder sociaal recht

Voorwaarden

- De mantelzorger moet een vertrouwensrelatie of een nauwe, affectieve of geografische relatie opgebouwd hebben met de geholpen persoon.
- De mantelzorger moet bestendig en daadwerkelijk in België verblijven.
- Hij moet ingeschreven zijn in het bevolkings- of vreemdelingenregister.
- De persoon voor wie hij zorgt is zorgbehoevend.
 - Afhankelijkheidssituatie (niet permanent opgenomen)
 - Bijstand van MZ in samenwerking met minstens 1 prof. zorgverlener

Wie?

- Zowel minderjarigen als meerderjarigen kunnen erkend worden als mantelzorger/zorgvrager.

Hoe aanvragen?

Specifiek aanvraagformulier
Via ziekenfonds van mantelzorger
Door beiden ondertekend
Ziekenfonds stuurt attest erkenning

Erkenning mantelzorger met sociaal recht

Voorwaarden

- Zelfde voorwaarden als erkenning mantelzorger zonder sociaal recht
- Bijkomende voorwaarden MZ : MZ geeft gratis steun, eerbiediging van vrije keuze geholpen persoon, minstens 50u/m of 600u jaar
- Medische criteria zorgbehoevende
 - O.a. Erkenning integratietegemoetkoming minstens 12 punten
 - 13 punten op de BelRAI Screener (of minstens 5,5 punten ADL en IADL samen)
 - B-/C-forfait KATZ-schaal
 - 1 van de medische criteria voor zorgforfait voor chronisch zieken.
 - ...

Wie?

- Zowel minderjarigen als meerderjarigen kunnen erkend worden als mantelzorger/zorgvrager.

Hoe aanvragen?

Specifiek aanvraagformulier

Via ziekenfonds van mantelzorger

Door beiden ondertekend

Ziekenfonds stuurt attest erkenning -- attest 1 jaar gelding : aanvraag mantelzorgverlof

Ingezoomd: directe hulp en ondersteuning

Thematisch verlof		
Verlof om medische bijstand (zorgverlof)	Mantelzorgverlof (mantelzorgwet)	Palliatief verlof
Zwaar ziek gezins- of familielid	Persoon is zwaar zorgbehoevend	Zorg voor palliatieve patiënt
Beoordeling door behandelende arts (attest!)	Mantelzorger: attest ziekenfonds erkenning met sociaal recht	Verklaring door behandelende arts (attest)
Is een recht / kan in alle sectoren worden aangevraagd		
Voltijds, halftijds of 1/5		
Per patiënt: minimum 1 maand, maximum 3 maanden Verlengbaar per 1 tot 3 maanden, tot maximum 12 maanden voltijds of maximum 24 maanden deeltijds	Per zorgvrager: maximum 3 volledige maanden of 6 maanden deeltijds Per mantelzorger (in volledige loopbaan): maximum 6 maanden voltijds of 12 maanden deeltijds	Per patiënt: 1 maand 2 maal verlengbaar met 1 maand (maximum 3 maanden)
Onderbrekingsvergoeding RVA De vergoeding voor alle verlofvormen is relatief laag en ontoereikend als vervanging van het loon (bedragen)		
Aanvragen via werkgever		

- Hulpmiddelen via **ziekteverzekering** (RIZIV)
- Hulpmiddelen **Vlaamse Sociale Bescherming** (VSB)
- Hulpmiddelen **Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap** (VAPH)
- Hulpmiddelen via Thuiszorgwinkel

Hulpmiddelen via het ziekenfonds

Wat?

- De ziekteverzekering voorziet tussenkomst bij , maar afhankelijk van specifieke voorwaarden voor o.a.
 - Bandagisterie (o.a. borstprothese, steunzolen, buikgordel, incontinentiemateriaal, stomamateriaal, ...)
 - Medische hulpmiddelen (o.a. haarprothese, orthopedische schoenen, brace, prothesen OL of BL, hoorapparaten, ...)

Hoe aanvragen?

- De aanvraag moet altijd op voorschrift gebeuren (huisarts/arts-specialist) en goedgekeurd worden door de adviserend arts van het ziekenfonds.
- Via betalende derde.

Hulpmiddelen via de Vlaamse sociale bescherming

Voorwaarden

- Aansluiting bij een Zorgkas
- Medische voorwaarden: omwille van chronische aandoening, beperking of leeftijd problemen ondervinden die voor lange tijd of permanent zelfstandig verplaatsen belemmeren
- Alle leeftijden
- Huur: indien ouder dan 85 jaar ofwel snel degeneratieve aandoeningen ofwel palliatief forfait of thuis of in woonzorgcentrum

Welke hulpmiddelen?

- Alle mobiliteitshulpmiddelen
 - Rolstoel, rollator, driewielfiets, elektrische scooter, ...

Hoe aanvragen?

- Op basis van medisch voorschrift via de verstrekker een aanvraag doen voor de huur of de aankoop van een mobiliteitshulpmiddel en dit ongeacht de leeftijd.
- Verstrekker dient aanvraag in bij de Zorgkas.

Hulpmiddelen via Vlaams Agentschap voor personen met een handicap

Wat?

- Hulpmiddelen die niet door ZIV of VSB worden vergoed (refertelijst)
- VAPH betaalt de meerkost die je als PmH maakt om bv. je woning of auto aan te passen

Wie?

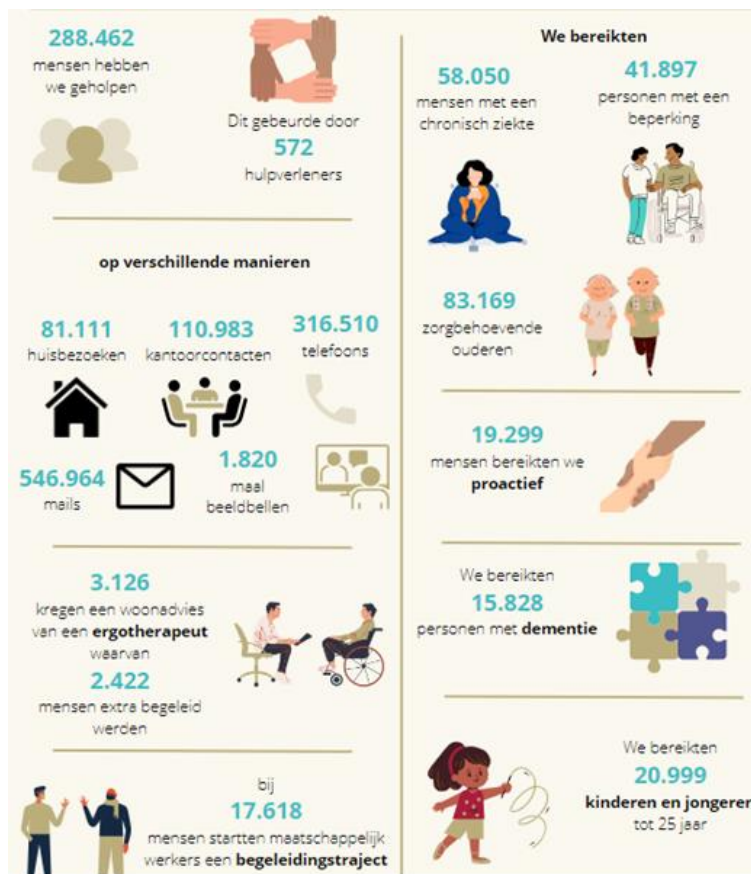
- Erkenning persoon met een handicap VAPH (specifieke procedure) / jonger dan 65 jaar (eerste aanvraag)

Hoe?

- Contacteer de dienst Maatschappelijk Werk van het ziekenfonds (voordat de hulpmiddelen worden aangekocht)

- GBO
 - CAW's en OCMW's
- Zorgpartners eerstelijnszones
 - huisartsen, diensten Gezinszorg, thuisverpleging ...
- Sociale dienst ziekenhuizen
- Aanbieders RTH en vergunde zorgaanbieders VAPH
- Ouderenzorg
- Geestelijke gezondheidszorg
- Rechtstreeks en niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp
- Overheidsdiensten
 - FOD SZ DGHAN, VAPH, departement WVG, Agentschap VSB, Agentschap Opgroeien ...
- Tewerkstellingsdiensten
- Zelfhulpgroepen
-

DMW in cijfers (2023)

DMW in praktijk – casus Johan

Johan is **77 jaar** en is een **alleenstaande weduwnaar**. Zijn vrouw Hilda overleed 3 jaar geleden.

Johan ervaart **mobiliteitsproblemen en lijdt aan diabetes**. Hij heeft hulp nodig in het huishouden en ook inzake zijn lichamelijke verzorging. Johan krijgt 3x per week bezoek van een thuisverpleegkundige die hem helpt bij het wassen.

Hiernaast zijn er twijfels inzake **therapietrouw**.

Momenteel nemen zijn kinderen dit in een beurtrol op, maar de samenwerking verloopt steeds moeilijker. Er is ook sprake van **verwaarlozing** (geen warme maaltijden, diabetes moeilijk onder controle te krijgen,...).

Johan heeft zelf weinig ziekte-inzicht en verzet zich tegen het inschakelen van diverse thuiszorgdiensten.

Johan wordt opgenomen in het **ziekenhuis** omwille van ondervoeding. Voor ontslag contacteert de sociale dienst van het ziekenhuis de medewerker van de DMW van het ziekenfonds.

Aanbod DMW voor Johan

Er wordt een MDO georganiseerd in de thuissituatie:

- **Organisatie en afstemming thuiszorg**
 - Warme maaltijden
 - Gezinszorg of poetshulp
 - Verpleging (dagelijks in functie van medicatietoezicht, lichamelijke verzorging,...)
- **Aandacht voor psychosociale ondersteuning**
 - Kinderen akkoord om in beurtrol Johan te bezoeken
 - Mogelijkheden overlopen om sociale contacten en het informeel netwerk uit te breiden
 - Bv. Lokaal dienstencentrum, dagverzorgingscentrum, ...
- **Inschakelen ergotherapeut(e)**
 - Valrisico in kaart brengen omwille van mobiliteitsproblemen
 - Adviseren zorgtechnologie (noodoproepsysteem)
- **Financiële tussenkomsten**
 - Zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden
 - Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood
 - Vlaamse Aanpassingspremie
 - Nood aan incontinentiemateriaal (Incontinentieforfait)
 - Onderzoek recht op verhoogde tegemoetkoming

DMW in praktijk – casus Inge

Inge is 67 jaar en woont samen met haar echtgenoot Marc.

Inge krijgt een diagnose borstkanker met uitzaaiingen. Ze ondergaat hiervoor een zware chemobehandeling en haar operatie staat binnenkort gepland.

De diagnose heeft een grote impact op het mentaal welzijn van het gezin.

Haar man en kinderen proberen te zorgen voor het huishouden maar missen hierbij de nodige ondersteuning. Haar man heeft nooit iets in het huishouden moeten doen. Deze situatie is volledig nieuw voor hem.

De sociale dienst van het ziekenhuis contacteert de Dienst Maatschappelijk Werk met de vraag haar op te volgen in de periodes dat ze thuis is.

Aanbod DMW voor Inge

- **Psychosociale ondersteuning**
- **Financiële tussenkomsten**
 - **Tussenkomst kankerfonds**
 - **Verhoogde tegemoetkoming**
 - **Maximumfactuur**
 - **Tussenkomst prothese (pruik)**
 - **...**
- **Organisatie thuiszorg**
- **Indien van toepassing aandacht voor voorafgaande zorgplanning**

Vragen?

